

UA-2051

First Year B. A. (Sem. II) Examination

February / March – 2012

Sanskrit : Paper - II

नीतिशतकम् – भर्तृहरि

मोहमुद्गरस्तोत्रम् – शंकराचार्य

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instruction :

नीचे दशांशके निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लभवी.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
FIRST YEAR B. A. (SEM. 2)

Name of the Subject :
SANSKRIT - 2

Subject Code No. : 2 0 5 1 Section No. (1, 2,.....): NIL

Seat No. :
[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

Student's Signature

- 9 (अ) निम्नलिखित श्लोक में से किन्हीं दो श्लोक का अनुवाद कीजिए । ८
- 9 (अ) नीचेनाभांथी गभे ते भे श्लोकोनी अनुवाद करो : ८
- 1 (a) Translate any two of the following verses : 8
- (1) शिरः शार्वं स्वर्गात्पततिं शिरसस्तत्क्षितिधरं
महीध्रादुत्तुङ्गादवनिमवनेश्चापि जलधिम् ।
अधोऽधो गङ्गेयं पदमुपगता स्तोकमथवा
विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ॥
- (2) विद्या नाम नरस्य रुपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरुणां गुरुः ।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परं दैवतं
विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीन पशुः ॥
- (3) यस्यास्ति क्तिं स नरः कुलीनः
स पण्डितः स श्रुतवान्गुणज्ञः ।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः
सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते ॥
- (4) शशी दिवसधूसरो गलितयौवना कामिनी
सरो विगतवारिजं मुखमनक्षरं स्वाकृतेः ।
प्रभुर्धनपरायणः सततदुर्गतः सज्जनो
नृपाङ्गनगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे ॥

- (ब) अर्थविस्तार कीजिए : (किन्हीं दो) ८
- (ब) अर्थविस्तार करो : (गमे ते बे) ८
- (b) Expand verses : (any two) 8
- (१) न्न तु प्रतिनिविष्टमूर्ख जनचितमाराधयेत् ।
- (२) सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ।
- (३) छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ।
- (४) प्रायेणाधम मध्यमोत्तम गुणः संसर्गतो जायते ।
- २ निम्नलिखित श्लोकों में से किन्हीं दो श्लोकों का अनुवाद करके अर्थविस्तार कीजिए । १०
- २ नीचे आपेक्षा श्लोकोंमेंथी गमे ते बे श्लोकोंको अनुवाद करी अर्थविस्तार करो : १०
- 2 Translate and expand the idea in any two of the following verses : 10
- (१) नारीस्तनभारनाभिदेशं
दृष्ट्वा मा गा मोहवेशम् ।
एतन्मांसवसादिविकारं
मनसि विचिन्तय वारंवारम् ।
- (२) का ते कान्ता कस्ते पुत्रः
संसारोऽयमतीव विचित्रः ।
कस्यत्वं कः कुतः आयात
स्तत्वं चिन्तय यदिदं भ्रान्तः ॥
- (३) अङ्ग गलितं पलितं मुण्डं
दशनविहीनं जातं तुण्डम् ।
वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं
तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥
- (४) पुनरपि जनन पुनरपि मरणं
पुनरपि जननीजठरे शयनम् ।
इह संसारे बहुदुस्तारे
कृपयाऽपारे पाहि मुरारे ॥
- ३ मुक्तक काव्य के लक्षण स्पष्ट करके नीतिशतक का मुक्तक काव्य के रूप में मूल्यांकन कीजिए । १३
- ३ मुक्तक काव्यनां लक्षणो ज्ञात्वा नीतिशतकं मुक्तक काव्य तरीके मूल्यांकन करो. १३
- 3 Give the characteristics of Muktak Kavya and evaluate "Nitishatakam" as a "Muktak Kavya". 13

अथवा / अथवा / OR

३	शंकराचार्य का जीवन परिचय दीजिए और उनकी कृतियों का परिचय कराइये ।	१३
३	शंकराचार्यના જીવન વિષે માહિતી આપી તેમની કૃતિઓનો પરિચય આપો.	૧૩
3	Give the information about the life of Shankracharya and introduce his works in detail.	13
४	(अ) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन पर नोंध लिखिए :	२१
४	(अ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પર નોંધ લખો :	૨૧
4	(a) Write notes on any three of the following :	21
	(१) भर्तृहरि की कृतियाँ	
	(૧) ભર્તૃહરિની કૃતિઓ	
	(1) Works of Bhartruhari.	
	(२) सज्जन प्रशंसा	
	(૨) સજ્જન પ્રશંસા	
	(2) Appreciation of Noble men	
	(३) राजनीति के बारे में भर्तृहरि का विचार	
	(૩) રાજનીતિ વિશે ભર્તૃહરિના વિચારો	
	(3) Ideals or concepts of Bhartruhari about politics	
	(४) नीतिशतक में अन्योक्ति	
	(૪) નીતિશતકમાં અન્યોક્તિ	
	(4) 'Anyokti' in "Nitishatakam"	
	(५) नीतिशतकमें पौराणिक संदर्भ	
	(૫) નીતિશતકમાં પૌરાણિક સંદર્ભ	
	(5) Mythical reference in "Nitishatakam".	
	(ब) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच का एक वाक्य में उत्तर दीजिए ।	१०
	(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પાંચનો એક વાક્યમાં જવાબ આપો :	૧૦
	(b) Answer the following in one sentence : (any five)	10
	(१) किस के धन का नाश होता है ?	
	(૧) કોના ધનનો નાશ થાય છે ?	
	(1) Whose wealth Perish ?	
	(२) मनुष्य के कौन-से तीन प्रकार हैं ?	
	(૨) મનુષ્યના કયા ત્રણ પ્રકાર છે ?	
	(2) Which are the three kinds of a man ?	

- (३) सुभाषित किसे कहते हैं ?
- (३) सुभाषित कोने कहेवाय ?
- (3) What is meant by "Subhashit".
- (४) मोहमुद्गरस्तोत्र का दूसरा नाम क्या है ?
- (४) मोहमुद्गरस्तोत्रनुं बीजुं नाम शुं छे ?
- (4) Give the second name of "Mohmudgarstotra"
- (५) शंकराचार्य के प्रमुख सिद्धांत का नाम दिजिए ।
- (५) शंकराचार्यना प्रमुख सिद्धांतनुं नाम आपो.
- (5) Give the names of the main principles of Shankracharya.
- (६) शंकराचार्य और मण्डनमिश्र के शास्त्रार्थ में कौन मध्यस्थी था ?
- (६) शंकराचार्य अने मंडनमिश्रना शास्त्रार्थमां कोषा मध्यस्थी हुतुं ?
- (6) Who was the mediator in the debt of "Shastras" between Shankaracharya and Mandanmishra.
- (७) शारदामठ की स्थापना कहाँ पर की गई ?
- (७) शारदाभठनी स्थापना क्यं करवामां आवी ?
- (7) Where is Sarda monastery situated ?